

BİZİM ELLER

Değerli Tirşik Dergisi okuyucuları ve saygıdeğer hemşehrilerim...

Yüzyıllardan beri üzerinde yaşadığımız bölgemizin, coğrafi ve kültürel özelliklerini, birçoğumuz eminim ki biliyoruz. Ama yine de genel hatlarıyla bilinen bizim ellerimizin; biraz da özel konumunu, sınırlarını, yer şekillerini, kültürel değerlerini, yaşamını, bu özelliklerin birbirlerine olan etkilerini, kısa da olsa ele almakta yarar olduğunu düşünüyorum. Çocuklarımızın da bu yazıyı okuyacaklarını varsayarak, onların da anlayacağı bir dille anlatmaya özen göstermeye çalışacağım.

Ülkemizin güneyinin doğusuna yakın bir noktada, yüksek dağlar ve platolarla kaplı, Teke yarımadasından başlayarak Akdeniz'in doğusuna kadar uzanan ve 3500 metre yüksekliğe sahip Toros Dağlarının kıydan uzaklaşmasıyla serinliğin ve yayla havalarının etkin olduğu ovalarının bir kısmının Adana Bölümündeki Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin oluşturduğu Çukurova, Göksu nehrinin meydana getirdiği Silifke Ovası, delta ovaları olup; yine bu bölümde yer alan Hatay Amik Ovası, Kahraman Maraş, Afşin, Elbistan, Tokmaklı Ovaları ise çöküntü ovalarıdır. Ovaların kıyıya yakın noktalarında sıcaklık yüksek, kışlar ise ılıktır. Ancak Kahraman Maraş yöresindeki ovalarda ve yükseklerde kışlar çok serttir, bitki örtüsü ise küçük çalı topluluklarından oluşan maki ve dağlık bölgelerde ormandır.

Yukarıda belirttiğimiz bizim eller coğrafyasından sonra gelelim kültürel bölgelerimize, yani yörelerimize... Halen üzerinde yaşadığımız Çukurova kültürünün çok eskiye dayandığı, özellikle son yüz yıl içerisinde ekonomisinin tarım ve hayvancılığa dayanması sebebiyle göçer ailelerden; yine doğudan ve güneydoğudan gelen göçmenlerden tarım işlerinde etkilenmiş yaşamı, bu şekilde biçimlenmiştir. Silifke bölgesinden başlayan Türkmen ve göçerlerin hayvanlarını otlatmak amacıyla ilkbahar mevsimini sonunda başlayan geniş yaylalara ve platolara göç zorunluluğu ile yazın sıcaklardan bunalan yöre insanının yayla gereksinimleri çok geniş bir coğrafya üzerinde Çukurova kültürünü ortaya çıkartmıştır. Bu coğrafyada yolculuk yapan konaklayan ekonomik teşebbüslerde bulunan yöre insanı, doğusunda bulunan Adıyaman , Gaziantep, Kilis, Kahraman Maraş ve hatta Urfa'ya da yöre kültürünü götürmüş o bölgeden de yani Gâvurdağı kültüründe kendi yöresine taşımıştır. Gâvurdağı yöresi yeni ismiyle Nurdağı'nın eteklerinde yaşayan Osmaniye, Düziçi, Bahçe, Hatay, İskenderun, Kilis, Gaziantep ve ilçelerini kapsar. Kültür olarak da ortak bağlarımızın sıkı sıkıya bağlandığı Suriye kültüründen, diğer bir deyişle Arap kültüründen etkilenmiştir. Bu kültür, her şeylerini paylaştığı Çukurova insanını da etkisi altına almış ve bir çok alanda ilişkiler gelişmiştir. Aralarında kız alıp vermeler başlayan bu iki yöre halkı, ticari ilişkilerinde gelişmesiyle çeşitli sebeplerden dolayı kendi yörelerinin dışında olmasına rağmen, bu yerleşim birimlerine yerleşmeye başlamışlardır.

Böylece Çukurova ve Gâvurdağı halkı aralarındaki bu kültür etkileşimi sonucu ortak bir kültür geliştirmişlerdir. Hem kendi kültürünü, hem de ortak kültürlerini yaşayan ve yaşatan bu insanlar, düğünlerde aynı türkülerini söyleyip, aynı oyunları oynamaya başlamışlardır. Cenazelerinde beraber ağlamayı, taziye gidip gelmeyi, bayramlarda büyüklerini ve yakınlarını ziyaret etmeyi çocukları sevindirmeyi gelenek haline getirmişlerdir. Aynı zamanda ortak şive ve ortak ağız kullanmaya başlamışlar ve ülkenin neresinde olursa olsun bu özellikleriyle tanınmışlardır. Ayrıca iklimsel faktörlerden dolayı sıcakkanlı olan bu insanlara, gelişen kişilikleri dolayısıyla her ortamda

çok sevilir ve değer verilir. Kırsal alanda yaşıyan yöre insanı, verimli toprakları az olmasına rağmen çok çalışkandır ve toprağının değerini iyi bilir. Onlar için okumak, eğitim görmek, böylece meslek sahibi olmak ve ülkeye bu şekilde hizmet etmek çok önemlidir. Ovalarda ise yaşam biraz daha rahattır. Geniş topraklarda bilimsel tarım ön plana çıkmış, sanayiye ham madde sağlayan zirai ürünlerin çokluğu sebebiyle bir çok fabrika kurulmuş, bir çok insana iş imkânı sağlanmış, özellikle bu durum deniz taşımacılığını geliştirmiş, Mersin ve İskenderun limanlarından ihracat çok üstün noktaya gelmiştir. Turizmin gelişmesiyle kentsel projeler hayata geçirilmiş ve yayla turizmi önem kazanmaya başlamıştır. Ülkenin can damarı olan Doęu Akdeniz Bölgesi ekonomisiyle, sosyal yaşamıyla, siyasetiyle, çalışkanlığıyla, örf –adet, gelenek- görenekleriyle ve eğitime verdiği önem ile adını tüm dünyaya duyurmuştur.

Değerli okuyucular, aslında bölgemizi bu şekilde anlatmakla bitiremeyiz. Anlatacak çok şey var. Allah nasip ederse ve çok sevdiğim ve çok şey öğrendiğim bu dergide tekrar yazmak kısmet olursa, bizi biz yapan kültürel özelliklerimizden örnekler vererek asıl ilgi alanım olan halk müziğı, halk oyunları ve halk kültüründen, ağıtlarımızdan, şiirlerimizden bu güne kadar nasıl bizlere ulaştıkları ile ilgili somut bilgiler aktarmaya gayret göstereceğim. Selamlar, sağlıcakla kalın.